NÁVRH STRUKTURY TÉMATICKÉHO MODULU

QUALIROM

Země: CZ /Č. tém. celku: 4

Jméno autora:ED		***Dialekt romštiny***: severocentrální romština
Stupeň školy*: 2. stupeň ZŠ, 1.-2. ročník SŠ / mimoškolní kurz 2. stupeň ZŠ, 1.-2. ročník SŠ	***Věk žáků/studentů:*** 12-15	***Úroveň jazykové kompetence:*** B2

Hlavní téma (viz Osnova): Romská řemesla a povolání
Podtémata (viz témata jednotlivých výukových hodin): Miro buťakero kurko, Sar pes kerel…
Související další témata (viz Osnova): *Čas, roční období a počasí, Já a moje rodina*

Práce s CFR **– Cíle výuky*:***		
Jazyková dovednost:	***Deskriptory z CFR, se kterými pracujete:*** *Nutné vybrat* ***alespoň jeden deskriptor*** *popisující jednu z pěti jazykových dovedností +* ***alespoň jedno z tvrzení*** *Umím/dokážu (viz Osnova).*	**Str.** (viz Osnova)**:**

(**Po**slech)	Rozumí do detailu vyprávění v souvislosti s výběrem profese, při němž jsou opisována povolání, v nichž Romové současné doby zaznamenali zvláštní úspěch.	44
	Rozumím výkladu o výběru povolání popisujícímu současné oblasti činnosti, kterým bych se mohl/a věnovat.	47
(**Čt**ení)	Umí přečíst a pochopit podrobné popisy tradičních řemesel a činností romských obyvatel v minulosti.	44
	Dokáži přečíst vyprávění o významu konkrétního romského řemesla nebo povolání pro danou lokalitu nebo region.	47
(**U**stní interakce)	Umí plynule diskutovat o tradičních romských řemeslech a povoláních.	45
	Dokáži diskutovat a argumentovat o významu a okolnostech výkonu konkrétního povolání.	
(**U**stní projev)	Umí s dostatečnou podrobností a správnou posloupností vyprávět o činnostech romských obyvatel v minulosti a poukázat na to, jaký tato řemesla nebo činnosti měly vliv na jejich životy.	45
	Umím podrobně pohovořit o současných povoláních romských obyvatel.	47
(**Ps**aní)	Umí s dostatečnou podrobností, správnou posloupností a kontextualizací písemně popsat tradiční romská řemesla a povolání, ať už z místního nebo všeobecnějšího ohledu.	45
	Dokáži popsat proces výroby a složení výrobku.	

Práce s EJP:		
Se kterou částí ELP budete pracovat?		***Str.:***
Jazykový pas*:*	Přemýšlím o různých kulturních prostředích – kolonka „Práce, kterou vykonávají moji rodiče“ a „Tradice v mojí rodině/skupině“ Jaký pokrok v učení dělám Jak se učit nové věci - kolonka „informace“	10 8-9 15
Jazykový životopis*:*	Tvrzení „Dokážu…“ k úrovni B2	26
Soubor prací a vysvědčení*:*	Vyplněný týdenní diář pro jedno povolání Popis složení a výroby vybraného produktu	

Slovní zásoba:	
Aktivní:	
Romsky:	**Česky:**
o socialno odboris	sociální odbor
o buťakero amtos	úřad práce
e poradňa	poradna
e ubitovňa	ubytovna
o družstvos	družstvo (bytové)
e terenno buťi	terénní práce
o terenno buťakero	terénní pracovník
o than nalače socialne štatutoha	sociálně vyloučená lokalita
o socialne lovore	sociální dávky
o archivos	archiv
o kamišagos/o adošagos	dluh
e eľektrika	elektřina
o plinos	plyn
o kamišageskero kalendaris	splátkový (dosl. dluhový) kalendář

e kontrola	kontrola
o rajonos	rajon, okrsek
o kuratoris	kurátor
e špecialno škola	speciální škola
o ukoli	úkoly
e socialno škola	sociální škola (škola zaměřená na soc. práce)
o zaačhado/e zaačhaďi	zástupce/zástupkyně
o formularis	formulář
e porada	porada
o sgejľipen	setkání, schůze, jednání
o komunitno foreskero planos	obecní/městský komunitní plán
e komisija pro khera	bytová komise
e valka	nepálená cihla
čik/jaľi čik	hlína/jíl
e loľi cehľa	pálená (dosl. červená) cihla
o mochos	mech
e forma	forma
o chulaj	sedlák
te kerel pre peste o kamišagos	udělat/nadělat si dluhy
te lel kečeň/kejčen	vzít si půjčku, půjčit si
te prithovel andre	přidat (něco do něčeho)
te cirdel avri	vytáhnout (něco z něčeho ven)
te šuťol avri	vyschnout
te lel het	sejmout, odejmout, dosl. vzít pryč
te uštarel	postavit se, stoupnout si
te kikidel	tisknout, tlačit, mačkat, pěchovat
te šuťarel (avri)	sušit (vysušit)
te visarel	obrátit, otočit
te ačhavel	postavit
kisno	hotový, připravený

sikhado	zvyklý
churdes	krátce, stručně
dži akor, kim …	do té doby, než/dokud
Pasivní:	
Romsky:	**Česky:**

Hlavní gramatické jevy:	
Aktivní:	***Pasivní:***

SOUPIS NAVRHOVANÝCH AKTIVIT:

POSLECH

Aktivita č.: 1	**Název aktivity: Savi buťi kerav?**	**Délka:** 5 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Žáci poslouchají text s popisem povolání. 2. Po poslechu se učitel ptá, o jaké povolání podle nich v nahrávce jde a podle čeho to poznali.			JŽ 26	Nahrávka – 1. část	1

Aktivita č.: 2	**Název aktivity: Le tereňakoskero diaris**	**Délka:** 10 min

	(Pod)téma:				
	Popis aktivity:	***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
	1. Žáci poslouchají druhou část nahrávky. 2. Žáci dostanou zčásti vyplněný diář a mají podle nahrávky doplnit pravidelné aktivity terénní pracovnice. 3. Žáci dostanou přepis nahrávky a zkontrolují si, zda diář vyplnili správně.	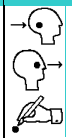	JŽ 26	Nahrávka – 2. část Zčásti vyplněný týdenní diář Přepis nahr.	1 4 2

Aktivita č.: 3	**Název aktivity: Valki**	**Délka:** 5 min			
	(Pod)téma:				
	Popis aktivity:	***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
	1. Žáci poslouchají nahrávku 2. Učitel se ptá, proč valki vyráběli Romové a jestli žáci znají další tradiční řemesla, která Romové dělali. 3. Učitel se ptá, jestli mají žáci v rodině dědičné povolání, nebo jestli se sami nechají inspirovat povoláním někoho z rodiny, jaké povolání to je.		JP 10	nahrávka	6

ČTENÍ

Aktivita č.: 4	**Název aktivity: So kerel o terenno buťakero?**	**Délka:** 15 min			
	(Pod)téma:				
	Popis aktivity:	***JD***	***EJP***	***Materiál***	***Č. přílohy***

Aktivita č.: 4	Název aktivity: So kerel o terenno buťakero?	Délka: 15 min
	(Pod)téma:	

			y / Zdroje	
1. Žáci dostanou soubor otázek, přečtou si je. 2. Učitel pustí nahrávku, žáci si píší k otázkám poznámky. 3. Žáci ve dvojicích kompletují správné odpovědi, střídají se v kladení otázek (pozor, otázky jsou v první osobě, ovšem žáci se ptají ve třetí). 4. Společná kontrola – učitel klade otázky, dvojice dle svých poznámek a paměti odpovídají.	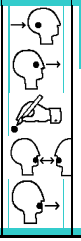	JŽ 26	Nahrávka – 1. část Otázky k textu	1 3

Aktivita č.: 5	Název aktivity: Kontrola DÚ – E buťakeri burza	Délka: 20 min
	(Pod)téma:	

Popis aktivity:	JD	EJP	Materiály / Zdroje	Č. přílohy
1. Žáci vyvěsí vyplněné diáře do řady za sebe. 2. Jeden za druhým projdou řadu, prohlédnou si diáře. První procházející žák napíše na diáře pořadová čísla. 3. Každý žák si ke každému diáři napíše, o které povolání v něm podle něj jde, a vybere si tři, které se mu nejvíce líbí. 4. Učitel poté ukazuje jeden diář za druhým a ptá se, o jaké povolání šlo a kdo má toto povolání mezi svými favority. 5. Učitel se tam, kde jsou o povolání zájemci, zeptá na důvod. Je-li v hodině málo času, učitel si poznamená, o která povolání byl zájem největší, a zeptá se na konci aktivity.	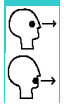	JŽ 26	Domácí úkoly – vyplněné diáře s povoláními rodičů či vytouženými povoláními	

Aktivita č.: 6	Název aktivity: Valki - pětilístek	Délka: min

	(Pod)téma:				
	Popis aktivity:	***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
	1. Učitel rozdá žákům text o výrobě nepálených cihel, vyzve je, aby si text přečetli a udělali čáru tam, kde si myslí, že se text dělí na dvě různé části. 2. Žáci ve dvojicích či skupinách postupují metodou Pětilístek, ovšem u každého odstavce zvlášť. 3. Učitel píše své dva pětilístky na tabuli tak, aby je žáci neviděli, odkryje je před probíráním pětilístků žáků. 4. Učitel se žáky projde nejprve pětilístek k prvnímu odstavci, ptá se postupně všech skupin, která slova jej charakterizují a proč, pak totéž provede s druhým odstavcem. 5. Učitel vyzve žáky ke stručnému srovnání obou odstavců.		JŽ 26	Text Druhá směna s. 16	6 8

ÚSTNÍ INTERAKCE

Aktivita č.: 7	**Název aktivity: So kerel o terenno buťakero?**	**Délka:** 15 min			
	(Pod)téma:				
	Popis aktivity:	***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
	1. Žáci dostanou soubor otázek, přečtou si je. 2. Učitel pustí nahrávku, žáci si píší k otázkám poznámky. 3. Žáci ve dvojicích kompletují správné odpovědi, střídají se v kladení otázek (pozor, otázky jsou v první osobě, ovšem žáci se ptají ve třetí). 4. Společná kontrola – učitel klade otázky, dvojice dle svých poznámek a paměti odpovídají.		JŽ 26	Nahrávka – 1. Část Otázky k textu	1 3

Aktivita č.: 8	**Název aktivity: Soske kampel e terenno buťi?**	**Délka:** 10 min
	(Pod)téma:	

Aktivita č.: 8	Název aktivity: Soske kampel e terenno buťi?	Délka: 10 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Učitel se ptá, co ještě žáci vidí v diáři, o čem se mluvilo v nahrávce. 2. Diskuse nad tím, proč je důležitá práce terénního pracovníka, co vše pracovník řeší, zda by žáci chtěli takovou práci dělat, proč ano, proč ne. Jak dlouho se asi taková práce dá dělat? Znáte někoho, kdo pracuje jako TP, nebo dělá podobnou práci s lidmi?			JŽ 26	Vyplněný týdenní diář TP	4

Aktivita č.: 9	Název aktivity: Savi buťi kamen te kerel tumen, so tumenge kampel te džanel?	Délka: 10 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Žáci stručně popíší, které povolání by chtěli vykonávat a co k tomu potřebují umět a mít. 2. Žáci si ve skupinách či dvojicích povídají o svých záměrech.			S		

ÚSTNÍ PROJEV

Aktivita č.: 10	Název aktivity: Pal soste vakerav?	Délka: 10 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Žáci hrají ve dvojicích nebo skupinách. 2. Každý žák si vybere jednu věc, která se nachází ve třídě a popisuje ji: z čeho je (ablativ), jak a čím (instrumentál) se dělá, kolik ji přibližně stojí vyrobit, za kolik se prodává, zda a kde ji běžně koupím.			JŽ 26		

Aktivita č.: 10	Název aktivity: Pal soste vakerav?	Délka: 10 min			
	(Pod)téma:				
3. Ostatní žáci hádají, oč jde, hledají to po třídě a mohou klást doplňující otázky. Lze opakovat, dokud je čas.					

Aktivita č.: 11	Název aktivity: Kames oda tiš te kerel?	Délka: 15 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Každý žák představí týdenní pracovní rozpis svého rodiče nebo oblíbeného povolání, uvede, které aktivity jsou pravidelné, které jsou nejdůležitější, které by ho bavily, které ne a proč. 2. Ostatní žáci se mohou doptávat či reagovat (např. se zeptat na plat, pracovní dobu, nutné vzdělání)			JP 10 S	Domácí úkol – vyplněný diář	

Aktivita č.: 12	Název aktivity: Sar pes kerel…? II	Délka: 20 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Učitel vybere domácí úkoly, popisy zamíchá a rozdá, obrázky vyvěsí na tabuli, tak aby je žáci neviděli. 2. Každý žák si mezitím přečte popis výrobku a snaží si co nejvíce zapamatovat. 3. Učitel ukončí čtení (nemělo by trvat déle jak dvě tři minuty), odkryje obrázky, žáci otočí texty. 4. Každý žák říká co nejpřesněji, co si z popisu výrobku zapamatoval – nesmí říct, co to je, ani jak to vypadá, pouze z čeho to je a jak se to dělá (učitel kontroluje podle textu). 5. Ostatní žáci vybírají z obrázků na tabuli, kdo ví, přihlásí se a řekne svůj tip. 6. Takto se postupně popisy přiřadí zpět k obrázkům.			S JŽ 26	DÚ – popis výrobku	

PSANÍ

Aktivita č.: 13	Název aktivity: DÚ – Sar dičhol tira dakero tire dadeskero buťakero dives?	Délka: 15 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Žáci popíší pracovní den svého rodiče či pracovní den v povolání, které se jim líbí – vyplní ho pomocí stručných poznámek do prázdného diáře (jako vzor jim poslouží přílohy z předešlé hodiny) 2. Žáci se rodičů zeptají i na okolnosti práce – plat, nutné vzdělání, pracovní dobu, zodpovědnost…			S JP 10	Prázdný týdenní diář	5

Aktivita č.: 14	Název aktivity: Sar pes keren o valki?	Délka: 10 min			
	(Pod)téma:				
Popis aktivity:		***JD***	***EJP***	***Materiály / Zdroje***	***Č. přílohy***
1. Učitel rozdá osnovu a znovu pustí nahrávku. 2. Žáci zaznamenávají do osnovy postup výroby nepálených cihel, pomůcky a materiály, z nichž se vyrábějí. 3. Kontrola: učitel připraví na velký arch papíru zvětšenou osnovu, žáci se hlásí a chodí do ní zapisovat kroky jeden po druhém, je-li k dispozici obrázek, přilepí vedle textu obrázek. 4. Debata o významu tohoto řemesla pro romské komunity v minulosti. 5. Výsledný arch s návodem na výrobu nepálených cihel si třída vyvěsí.			S	Nahrávka Osnova pro výrobu valek Obrázky k výrobě nepálených cihel	6 7 8

Aktivita č.: 15	Název aktivity: Dú – Sar pes kerel…?	Délka: 15 min
	(Pod)téma:	

Popis aktivity:	*JD*	*EJP*	*Materiály / Zdroje*	*Č. přílohy*
1. Učitel nabídne žákům seznam věcí (nejlépe když se nacházejí ve třídě nebo je žáci běžně používají), z nějž si každý vybere jednu věc, k níž zná postup výroby a ideálně i složení. 2. Každý žák vybranou věc popíše a na zvláštní papír doplní obrázkem (může být i fotka, ovšem dostatečně veliká). 3. Z popisů s obrázky si třída udělá výstavku.		S		

VZOROVÉ HODINY:

Vzorová hodina číslo 1	Téma hodiny: Miro buťakero kurko	Délka: 45 min

Č. aktivity	*Čas*	*Plán vzorové hodiny*	*JD*	*ELP*	*Materiály / Zdroje*	*Přílohy*
1	5	**Savi buťi kerav?** 1. Žáci poslouchají text s popisem povolání. 2. Po poslechu se učitel ptá, o jaké povolání podle nich v nahrávce jde a podle čeho to poznali.		JŽ 26	Nahrávka – 1. část	1
2	15	**So kerel o terenno buťakero?** 1. Žáci dostanou soubor otázek, přečtou si je. 2. Učitel pustí nahrávku, žáci si píší k otázkám poznámky. 3. Žáci ve dvojicích kompletují správné odpovědi, střídají se v kladení otázek (pozor, otázky jsou v první osobě, ovšem žáci se ptají ve třetí). 4. Společná kontrola – učitel klade otázky, dvojice dle svých poznámek a paměti odpovídají.		JŽ 26	Nahrávka – 1. Část Otázky k textu	1 3

Vzorová hodina číslo 1	Téma hodiny: Miro buťakero kurko	Délka: 45 min

Č. aktivity	Čas	Plán vzorové hodiny	JD	ELP	Materiály / Zdroje	Přílohy
3	10	**Le tereňakoskero diaris** 1. Žáci poslouchají druhou část nahrávky. 2. Žáci dostanou zčásti vyplněný diář a mají podle nahrávky doplnit pravidelné aktivity terénní pracovnice. 3. Žáci dostanou přepis nahrávky a zkontrolují si, zda diář vyplnili správně.		JŽ 26	Nahrávka – 2. Část Zčásti vyplněný týdenní diář Přepis nahrávky	1 4 2
4	10	**Soske kampel e terenno buťi?** 1. Učitel se ptá, co ještě žáci vidí v diáři, o čem se mluvilo v nahrávce. 2. Diskuse nad tím, proč je důležitá práce terénního pracovníka, co vše pracovník řeší, zda by žáci chtěli takovou práci dělat, proč ano, proč ne. Jak dlouho se asi taková práce dá dělat? Znáte někoho, kdo pracuje jako TP, nebo dělá podobnou práci s lidmi?		JŽ 26	Vyplněný týdenní diář TP	4
	5	**DÚ – Sar dičhol tira dakero tire dadeskero buťakero dives?** 1. Žáci popíší pracovní den svého rodiče či pracovní den v povolání, které se jim líbí – vyplní ho pomocí stručných poznámek do prázdného diáře (jako vzor jim poslouží přílohy z předešlé hodiny) 2. Žáci se rodičů zeptají i na okolnosti práce – plat, nutné vzdělání, pracovní dobu, zodpovědnost…		S JP 10	Prázdný týdenní diář	5

Cíle výuky:
→ zopakování časových údajů
→ získání nové, moderní slovní zásoby
→ procvičení práce s textem, argumentace

Vzorová hodina číslo 2	Téma hodiny: Sar pes kerel…	Délka: 45 min

Č. aktivity	Čas	Plán vzorové hodiny	JD	ELP	Materiály / Zdroje	Přílohy
1	15	**Kontrola DÚ – E buťakeri burza** 1. Žáci vyvěsí vyplněné diáře do řady za sebe.		JŽ 26	Domácí úkoly –	

Vzorová hodina číslo 2	Téma hodiny: Sar pes kerel…	Délka: 45 min

Č. aktivity	Čas	Plán vzorové hodiny	JD	ELP	Materiály / Zdroje	Přílohy
	5	2. Jeden za druhým projdou řadu, prohlédnou si diáře. První procházející žák napíše na diáře pořadová čísla. 3. Každý žák si ke každému diáři napíše, o které povolání v něm podle něj jde, a vybere si tři, které se mu nejvíce líbí. 4. Učitel poté ukazuje jeden diář za druhým a ptá se, o jaké povolání šlo a kdo má toto povolání mezi svými favority. 5. Učitel se tam, kde jsou o povolání zájemci, zeptá na důvod. Je-li v hodině málo času, učitel si poznamená, o která povolání byl zájem největší, a zeptá se na konci aktivity.			vyplněné diáře s povoláními rodičů či vytouženými povoláními	
2	5	**Valki** 1. Žáci poslouchají nahrávku 2. Učitel se ptá, proč valki vyráběli Romové a jestli žáci znají další tradiční řemesla, která Romové dělali. 3. Učitel se ptá, jestli mají žáci v rodině dědičné povolání, nebo jestli se sami nechají inspirovat povoláním někoho z rodiny.		JP 10	nahrávka	6
3	10	**Sar pes keren o valki?** 1. Učitel rozdá osnovu a znovu pustí nahrávku. 2. Žáci zaznamenávají do osnovy postup výroby nepálených cihel, pomůcky a materiály, z nichž se vyrábějí. 3. Kontrola: učitel připraví na velký arch papíru zvětšenou osnovu, žáci se hlásí a chodí do ní zapisovat kroky jeden po druhém, je-li k dispozici obrázek, přilepí vedle textu obrázek. 4. Výsledný arch s návodem na výrobu nepálených cihel si třída vyvěsí.		S	Nahrávka Osnova pro výrobu valek Obrázky k výrobě nepálených cihel	6 7 8
4	5	**Práce s portfoliem:** Žáci si vyplní na s. 8 a 9 tabulku „Jaký pokrok v učení dělám“ a na s. 15 kolonku „informace“ v tabulce „Jak se učit nové věci“		JP 8, 15	Portfolio	
	5	**Dú – Sar pes kerel…?** 1. Učitel nabídne žákům seznam věcí, z nějž si každý vybere jednu věc, k níž zná postup výroby a ideálně i složení. 2. Každý žák vybranou věc popíše a doplní obrázkem. 3. Z popisů s obrázky si třída udělá výstavku.		S		

Cíle výuky:	→ zopakování tradičních romských řemesel → procvičení pádů (zejm. ablativ, instrumentál) a předložek

Vzorová hodina číslo 2	**Téma hodiny: Sar pes kerel…**	**Délka:** 45 min

Č. akti vity	***Čas***	***Plán vzorové hodiny***	***JD***	***ELP***	***Materiály / Zdroje***	***Přílohy***
		→ používání odlučitelných předpon sloves				